

ปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
A PHILOSOPHY OF THE NATURAL LAW WHICH INFLUENCE
ON THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E.2560

สุขสมัย นำนันตย์¹,
จักรพรรณ วงศ์พรพวัน², สุวิน ทองปั่น³ และ จรัส ลีกา⁴
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3,4}
Suksamai Nabundhit¹,
Chakkapan Wongpornpavan², Suwin Thongpun³ and Jaras Leeka⁴
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus^{1,2,3,4}
Corresponding Author, Email: chayapa_@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปรัชญากฎหมายธรรมชาติ 2) เพื่อศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ 3) เพื่อศึกษาปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาตามหลักอุปนัยวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ เป็นแนวคิดที่เชื่อว่ากฎหมายธรรมชาติ คือกฎเกณฑ์แห่งเหตุผล ที่ถูกต้องบ่งชี้ว่าการกระทำใดดีหรือชั่ว ไม่เปลี่ยนแปลง เหมือนกันทุกแห่ง ทุกยุคทุกสมัยคล้ายกับธรรมะในพระพุทธศาสนา ผู้พัฒนาทุกคน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับความยุติธรรม กฎของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์นี้ มนุษย์มีสติปัญญา มีเหตุผล เข้าถึงกฎเกณฑ์นี้ได้ และเป็นปรัชญาที่ยกย่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย เสมอภาคกัน และแนวคิดเกี่ยวกับ

* ได้รับบทความ: 28 ตุลาคม 2564; แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 29 ธันวาคม 2564

Received: 28 October 2021; Revised: 23 December 2021; Accepted: 29 December 2021

การปกครองที่ยึดถือหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน แบ่งแยกอำนาจเป็น 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการที่มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ และเป็นการปกครองโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน

2. รัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ ยืนยันว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย จำกัดอำนาจรัฐ โดยการแบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลองค์กรของรัฐทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม มีระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และมีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและทรัพย์สินของเอกชน

3. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เฉพาะที่มีเนื้อหาคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย เสมอภาค และทรัพย์สินของเอกชน และที่สอดคล้องกับการคุ้มครองดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติ

คำสำคัญ: ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ; อิทธิพล; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the philosophy of natural law; 2) to study the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560; 3) to study the philosophy of natural law which influence on such the Constitution. The tools of this documentary research were: to collecting data from primary and secondary documents. The data were analyzed with describing according to inductive method.

The research results revealed that:

1. Philosophy of natural law is the concept which belief that natural law is the rule of right reason, dictate any act is good or evil. It is unchanging, the same everywhere, all times alike Dharma of Buddhism and is one with justice. We cannot be freed from its obligations. The law of man is a part of this law. Humans are rational, intelligent, able to access this law and it is the philosophy which honors human dignity, all human have equal right and freedoms in life and body. The rule has hold the sovereign power belong to people and separates them into three are legislative, executive and judiciary and there is the check and balance. And it is the rule by the people.

2. This such Constitution confirms the sovereign power belong to the Thai people, restricts the State's power by separation such power into three are legislative, executive and judiciary; There is the check and balance and adopts a democratic regime with the King as Head of State who shall exercise such power through the National Assembly, the Council of Ministers and the Courts. All organizations of State shall perform duties in accordance with the Constitution, laws and the rule of law. there are system of check and control the exercise of State power and provisions for protect human dignity, rights, liberty equality and property of private

3. The Constitution's provisions specific which protect human dignity, rights, liberty in life, body, equality and private's property and which harmony with such the protection are provisions which as influence of philosophy of natural law.

Keywords: Philosophy Of Natural Law; Influence; Constitution Of The Kingdom
Of Thailand B.E. 2560

บทนำ

มนุษย์เกิดมา มีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่เหล่าโดยธรรมชาติ มนุษย์จึงอยู่ร่วมกันเป็นสังคม การอยู่ร่วมกันย่อมมีความจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์กำหนดความประพฤติของคนในสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เรียกว่าที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย (อาร์ม ตั้งนิรันดร, 2557 : 21) ปรัชญากฎหมายธรรมชาติเป็นรากฐานของกฎหมายที่เป็นธรรม โดยเริ่มต้นแนวคิดที่กรีกซึ่งเน้นแนวคิดที่ว่ากฎหมายเป็นเรื่องของความถูกต้องดีและพัฒนามาเป็นแนวคิดที่ว่า กฎหมายที่แท้จริงคือเหตุผลตามธรรมชาติซึ่งหนึ่งเดียวกันความยุติธรรมดำรงอยู่ในภาวะวิสัยตามธรรมชาติคล้ายธรรมะในพระพุทธศาสนา ซึ่งในสมัยโรมันก็ยึดถือแนวคิดกฎหมายธรรมชาติตามแนวคิดของกรีก แต่เมื่อกาลผ่านมาถึงสมัยกลาง แนวคิดกฎหมายธรรมชาติ ได้ถูกอธิบายความหมายใหม่ บนฐานความเชื่อในพระเจ้าว่า เป็นสิ่งที่พระเจ้าเปิดเผยให้มนุษย์รู้โดยจารึกไว้ในจิตวิญญาณของมนุษย์และมนุษย์เข้าถึงเองได้โดยสามัญสำนึกของมนุษย์

ดังนั้น กฎหมายธรรมชาติจึงถูกอ้างอิงว่าเป็นไปตามความประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า (สมยศ เชื้อไทย, 2556 : 89) เมื่อพ้นสมัยกลาง แนวความคิดกฎหมายธรรมชาตีก็นำเข้าสู่สมัยใหม่ซึ่งเวลาล่วงเข้าสู่ศตวรรษที่ 17 ต่อเนื่องศตวรรษที่ 18 แนวคิดกฎหมายธรรมชาตีก็นำกลับไปยังยึดถือตามแนวคิดกฎหมายธรรมชาติของกรีก แต่ได้รับการพัฒนาให้ใหม่เนื้อหากว้างขวาง ชัดเจน และนำไปสู่ทางปฏิบัติมากขึ้น ทำให้แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติที่สั่งสมมาตั้งแต่สมัยกรีกและพัฒนาต่อเนื่องมาถึงสมัยใหม่ใน

ศตวรรษที่ 18 เป็นองค์ความรู้ที่ยิ่งใหญ่ในลักษณะที่เป็นแนวความคิดวิพากษ์วิจารณ์และต่อต้านแนวความคิดการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชของผู้ปกครองในสมัยนั้นซึ่งเป็นเรื่องยากที่บุคคลคนเดียวจะสร้างขึ้นมาได้ ในที่สุด ความรู้ด้านปรัชญากฎหมายธรรมชาติ ได้ถูกรวบรวมโดยนักปรัชญาในปลายศตวรรษที่ 18 (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2557 : 220) เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีเนื้อหาครอบคลุมด้านมนุษย์ที่ยกย่องมนุษย์ว่ามีสติปัญญา เกิดมาเสรี มีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และความเสมอภาคและมีสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ด้านกฎหมายยึดถือแนวความคิดที่ว่ากฎหมายธรรมชาติ คือ กฎเกณฑ์แห่งเหตุผลที่ถูกต้องที่บ่งชี้ว่าการกระทำใดถูกหรือผิดซึ่งมีอยู่เป็นนิรันดร์ แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ผูกพันทุกคน ใช้ได้กับทุกคนเหมือนกันทุกแห่งและทุกยุคทุกสมัย ด้านการเมืองอธิบายว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ยึดหลักการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยเป็น 3 ฝ่าย คือฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการซึ่งมีระบบถ่วงดุลการใช้อำนาจ ปกครองโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยแนวคิดและเนื้อหาของปรัชญากฎหมายธรรมชาติดังกล่าวถูกนำไปแปลงเป็นหลักการและบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับในบ้านเมืองนับตั้งแต่รัฐธรรมนูญของมลรัฐต่าง ๆ ของอเมริกาหลังการประกาศอิสรภาพเมื่อปี ค.ศ. 1776 และรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส หลังการปฏิวัติใหญ่เมื่อปี ค.ศ. 1789 (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2557 : 220)

โดยมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิธรรมชาติ คือสิทธิในชีวิต เสรีภาพ ความเสมอภาค รวมทั้งสิทธิในทรัพย์สินของเอกชน ขณะที่ประเทศไทยในสมัยนั้นปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชที่อำนาจปกครองเด็ดขาดอยู่กับผู้ปกครอง แต่ต่อมา ชาวไทยบางส่วนได้รับแนวคิดกฎหมายธรรมชาติและการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตยมาจากชาวยุโรปแล้วทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราช (Absolute Monarchy) คือ เปลี่ยนการปกครองของกษัตริย์เหนือกฎหมาย มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ (ปรีดี พนมยงค์, 2552 : 77) โดยมีรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินชั่วคราว ฉบับ 27 มิถุนายน 2475 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก และจากนั้นประเทศไทยได้ประกาศใช้และยกเลิกรัฐธรรมนูญอีกหลายฉบับโดยเป็นรัฐธรรมนูญในคราวที่ประเทศถูกปกครองโดยคณะรัฐประหารและในคราวที่ประเทศปกครองในระบอบประชาธิปไตยสลับกันไปมา รวมแล้วประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญสิ้นเปลืองนับแต่ฉบับแรกในปี พ.ศ. 2475 จนถึงฉบับปัจจุบันรวมเป็น 20 ฉบับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560 : 1 - 90) ฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่ 20 มีบทบัญญัติจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ด้วยการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ภายใต้หลักนิติรัฐนิติธรรม โดยยืนยันอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย แบ่งแยกอำนาจเป็น 3 ฝ่าย คือนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการที่การถ่วงดุลอำนาจ รวมทั้งมีบทบัญญัติที่ให้ที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และทรัพย์สินของปวงชนชาวไทย นอกจากนี้ยังมีองค์กรอิสระและหน่วยงานอื่นของรัฐ ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สุจริตเที่ยงธรรม และบทบัญญัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติประเทศในยามจำเป็นอีกด้วย

ดังนั้น รัฐธรรมนูญมีความสำคัญมากต่อทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากวิถีชีวิตของทุกคนในรัฐต้องถูกควบคุมด้วยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นแม่บทของอำนาจและสิทธิเสรีภาพทั้งปวงในรัฐ ซึ่งจะระบุว่า องค์การใด หรือบุคคลตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมถึงความสัมพันธ์ต่อประชาชนอย่างไร ประชาชนไทยมีสิทธิหน้าที่และเสรีภาพอย่างไร และสิทธิเสรีภาพของเราได้รับรองคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากไม่ได้รับการรับรองคุ้มครองแล้วจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเราอย่างไร และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของไทยสอดคล้องและได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพราะการได้รับรู้ปัญหาและคำตอบของปัญหานี้ย่อมมีผลต่อความเชื่อมั่นหรือไม่เชื่อมั่นต่อกฎหมายของรัฐ อันนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายหรือฝ่าฝืนกฎหมาย นั้นหมายถึงความเป็นระเบียบและความสงบสุขภายในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรัชญากฎหมายธรรมชาติ
2. เพื่อศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
3. เพื่อศึกษาปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิตามขอบเขตด้านเอกสารแล้วจากนั้น ทำการเรียบเรียงข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบขั้นต่อไป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่รวบรวมดังกล่าว ตีความ และนำเสนอข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายถึงแนวคิด ทฤษฎีปรัชญากฎหมายธรรมชาติ และการสังเคราะห์จนเป็นหลักกฎหมายและเพื่ออธิบายแนวคิดรัฐธรรมนูญไทยและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ว่าได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติหรือไม่ อย่างไร ดังนี้ 1) วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูลจากเอกสารที่ได้มาทั้งหมด 2) แยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ตีความว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บทใดได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติ และ 4) สรุปเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์ การตีความ

ผลการวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง ปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปรัชญากฎหมายธรรมชาติเริ่มก่อตัวและพัฒนามาแต่สมัยกรีกโบราณโดยเชื่อว่ามิถุนเกณท์ที่อยู่ตามธรรมชาติคอยจัดระเบียบจักรวาลและโลกไม่ให้ยุ่งเหยิง เป็นกฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และกฎเกณฑ์ของสังคมมนุษย์ก็เป็นส่วนหนึ่งของกฎจักรวาล มนุษย์เป็นส่วนของกฎธรรมชาติ เป็นสัตว์มีสติปัญญา มีเหตุผล เกิดมาเสรี มีความเสมอภาคกัน และมนุษย์ทุกคนเป็นพี่เป็นน้องกัน และสามารถเข้าถึงกฎเกณฑ์แห่งจักรวาลนั้นได้ด้วยการใช้สติปัญญาค้นหาด้วยเหตุผลของมนุษย์ที่ทราบได้ว่าสิ่งใดดีหรือชั่ว กฎเกณฑ์ของสังคมกับความยุติธรรมเป็นอย่างเดียวกันและไม่ได้แยกจากกัน เมื่อกาลผ่านถึงสมัยโรมันก็ได้รับแนวความคิดของกรีกมาศึกษาและพัฒนาให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยมีแนวความคิดว่ากฎหมายที่แท้จริงคือเหตุผลที่ถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติที่กำหนดให้กระทำหรืองดเว้นกระทำซึ่งกระจายไปในทุกสิ่ง คงอยู่ชั่ววันรันดร์ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ยกเลิกเพิกถอนไม่ได้ เป็นหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่เราจะไม่พยายามบัญญัติหมายให้ขัดหรือแย้งกฎหมายนี้ เมื่อมาถึงสมัยกลางแนวความคิดกฎหมายธรรมชาติถูกอธิบายให้สอดคล้องกับความเชื่อในพระเจ้าของศาสนาคริสต์เป็นว่ากฎหมายธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายนิรันดร์ส่วนที่พระเจ้าเปิดเผยให้รู้โดยทางสติปัญญาของมนุษย์เองที่รู้สามารถรู้ได้ว่าอะไรดี อะไรชั่วอันเป็นเจตจำนงของพระเจ้า เนื่องจากพระเจ้าได้จารึกกฎหมายธรรมชาติลงในจิตวิญญาณของมนุษย์แล้ว เมื่อสมัยกลางเสื่อมลงความคิดกฎหมายธรรมชาติสมัยกลางก็เสื่อมลงด้วย และเข้าสู่สมัยใหม่ซึ่งแนวความคิดกฎหมายธรรมชาติจากกรีกโรมันได้กลับฟื้นอีกครั้งโดยมีคำสอนที่ยึดถือกันเป็นหลักว่า กฎหมายธรรมชาติ คือเหตุผลที่ถูกต้องที่ชี้ว่าการกระทำใดต่ำช้าทางศีลธรรมหรือจำเป็นทางศีลธรรมโดยดูว่าการกระทำนั้นเป็นไปตามธรรมชาติหรือขัดแย้งต่อธรรมชาติที่มีเหตุผลของมนุษย์ ยกย่องความเป็นมนุษย์และการปกครองยึดถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ปกครองโดยประชาชน ด้วยฐานแนวความคิดนี้ได้มีการพัฒนามาถึงปลายศตวรรษที่ 18 แนวความคิดกฎหมายธรรมชาติสมบูรณ์เต็มเปี่ยมไปด้วยเนื้อหาที่พร้อมแปลงเป็นกฎหมายบังคับใช้ในสังคมโดยมีเนื้อหาครอบคลุมหลักการด้านกฎหมายที่เชื่อว่า กฎหมายที่แท้จริง หรือกฎหมายธรรมชาติ คือ กฎเกณฑ์แห่งเหตุผลที่ถูกต้องซึ่งบอกว่าการกระทำใดดีหรือชั่วมีอยู่ในตัวของการกระทำนั้น กฎหมายกับความยุติธรรมเป็นสิ่งคู่กัน แยกจากกันไม่ได้ แต่กฎหมายกับความเชื่อทางศาสนาแยกจากกันด้านมนุษย์ เชื่อว่า มนุษย์มีศักดิ์ศรี และมีธรรมชาติทั้งด้านดีและด้านไม่ดี มนุษย์ทุกคนเกิดมาเสรี และเสมอภาคกัน มีสิทธิ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และมีทรัพย์สินอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และให้คำสำคัญกับมนุษย์ว่าเป็นสัตว์มีสติปัญญา มีเหตุผล สามารถเข้าถึงกฎเกณฑ์นี้ได้โดยใช้สติปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล ด้านการปกครอง ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ปกครองโดยประชาชน

เพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชน จำกัดอำนาจรัฐ โดยแบ่งแยกอำนาจรัฐเป็น 3 คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ มีระบบถ่วงดุลอำนาจ ยึดถือหลักนิติธรรม (The Rule Of Law) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสถาปนารัฐธรรมนูญในฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย เริ่มต้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในคำประกาศอิสรภาพและรัฐธรรมนูญรัฐเวอร์จิเนียในปีคริสต์ศักราช 1776 รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในปีคริสต์ศักราช 1789 ตามมาด้วยคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศสในปีคริสต์ศักราช 1789

2. รัฐธรรมนูญของไทย เริ่มมีแนวคิดมาตั้งแต่สมัยรัชการที่ 5 โดยมีหลักฐานจากเหตุการณ์ ร.ศ.103 แต่ไม่สำเร็จ และในสมัยรัชการที่ 6 เกิดกบฏ ร.ศ.130 เพื่อทำการปฏิวัติเปลี่ยนระบอบการปกครองที่เป็นอยู่ในเวลานั้นให้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ปกครองโดยรัฐธรรมนูญ แต่แผนการล้มเหลว กาลล่วงมาถึงสมัยรัชการที่ 7 ได้เกิดปฏิวัติสยามวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2475 เปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ จากนั้นระบอบการปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญมีการเปลี่ยนแปลงตลอดมา เพราะการแย่งชิงอำนาจการปกครองส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่วางโครงสร้างและการปกครองไปมาระหว่างรัฐธรรมนูญของเผด็จการทหารกับรัฐธรรมนูญที่ต้องการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์จากการกดดันของสังคมภายในและภายนอกประเทศสลับกันไปมา และกาลเวลาล่วงเลยมาถึงกำเนิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นฉบับที่ 20 โดยการครอบงำจากอำนาจนำทางทหารได้มีการวางบทบัญญัติระบบรัฐธรรมนูญแห่งการสืบทอดอำนาจไว้ในบทเฉพาะกาล ซึ่งส่งผลกระทบเนื้อหารัฐธรรมนูญหลักแทบจะไม่มีผลบังคับใช้ เพราะอำนาจของบทเฉพาะกาล ถึงกระนั้นก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็รับรองว่าอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทยโดยการลงประชามติ มีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ใช้หลักการจำกัดอำนาจรัฐโดยการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ฝ่าย คือฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการที่มีระบบการถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติ และสิทธิขั้นพื้นฐาน มีศาลที่มีอำนาจอิสระ และองค์กรอิสระ รวมทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่มีหน้าที่ดูแลคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะ บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญครบถ้วน

3. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวในส่วนที่มีเนื้อหาสอดคล้องและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและทรัพย์สินเอกชนซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถูกสถาปนาขึ้นจากอำนาจของประชาชนชาวไทย โดยยืนยันว่าอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทยผ่านการลงประชามติ ใช้หลักการจำกัดอำนาจรัฐโดยการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ฝ่ายคือฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการที่มีระบบการถ่วง

บุคลากรใช้อำนาจซึ่งกันและกัน มีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม มีระบบควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยศาล องค์การอิสระ และมีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและทรัพย์สินของประชาชนในมาตรา 4 มาตรา 25 ถึงมาตรา 49 เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง ปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็นจึงนำประเด็นที่น่าสนใจเหล่านั้นมาเพื่อการอภิปรายผลดังนี้

1. รัฐมีอำนาจจำกัด เป็นหลักการที่รัฐโดยองค์กรภาครัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ ไม่มีอำนาจกระทำการตามอำเภอใจ หากแต่ต้องดำเนินการ หรือต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรมเท่านั้น หมายความว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจรัฐ องค์กรภาครัฐ หรือหน่วยงานของรัฐเท่าใด ก็ทำได้เพียงเท่านั้นและต้องสอดคล้องกับหลักนิติธรรมด้วย จะทำนอกเหนือจากนั้นมิได้ เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยเฉพาะสิ่งที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ถือเป็นการคุ้มครองขั้นสูงสุดผูกพันทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เช่น สิทธิ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ความเสมอภาคและทรัพย์สินของประชาชน รัฐไม่อาจละเมิดได้ เพราะอำนาจรัฐถูกจำกัดโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อันเป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลของปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยที่ปรัชญากฎหมายธรรมชาติดีแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์มีค่าเฉพาะในตัวเองโดยอาศัยอำนาจแห่งจิตวิญญาณที่สามารถกำหนดตนเองได้โดยอิสระ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่มีมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ มนุษย์จึงมีเกียรติภูมิ มีศักดิ์ศรีในตัวเอง เรียกว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และโดยสัญญาประชาคมตามแนวคิดทางปรัชญาของจอห์น ล็อก มนุษย์มีสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นสิทธิตามธรรมชาติ และมีสิทธิบังคับตามสิทธิของตนได้เมื่อเกิดมีกรณีผู้อื่นละเมิดสิทธิดังกล่าวของตนซึ่งก่อให้เกิดสภาพที่มีการบังคับตามอำเภอใจซึ่งอาจใช้ความรุนแรงเกินกว่ากรณีจำเป็น เพราะต่างคนต่างก็มีสิทธิในการบังคับ คือเป็นผู้ใช้สิทธิและเป็นผู้พิพากษาคดีของตน ดังนั้น การอยู่ในภาวะธรรมชาตินุษย์มีความไม่มั่นคงและไม่ปลอดภัย มนุษย์จึงจำเป็นต้องเข้าทำสัญญาตกลงอยู่ร่วมกันเป็นสังคมก่อตั้งรัฐโดยยอมสละสิทธิตามธรรมชาติของตนบางส่วนเฉพาะสิทธิในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการบังคับตามสิทธิ

กรณีถูกละเมิดสิทธิธรรมชาติ โดยสงวนสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินรวมทั้งความเสมอภาคอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานไว้ไม่ได้สละให้กับรัฐ ทำให้รัฐมีอำนาจจำกัดซึ่งสอดคล้องกับจอห์น วินเฟรด โอ ทูเล ได้วิจัยเรื่อง “สิทธิแห่งการปฏิบัติ: การวิเคราะห์ทฤษฎีสัญญาประชาคมของจอห์น ล็อก และโทมัส ฮอบส์” พบว่า ฮอบส์ สนับสนุนรัฐอธิปัตย์ที่แข็งแกร่งที่เขาเชื่อว่าอำนาจที่แข็งแกร่งต้องมาจากอำนาจอธิปัตย์แบบเทพเจ้าผู้มีอำนาจเด็ดขาดและไม่ตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขใด ส่วนล็อก สนับสนุนรัฐอธิปัตย์ที่อำนาจของเขาต้องมีจำกัดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งมีอิทธิพลต่อบรรพบุรุษผู้ก่อตั้งชนชาติอเมริกัน เมื่อพวกเขาร่างคำประกาศอิสรภาพ บทบัญญัติแห่งสิทธิทั้งหลาย และเอกสารของรัฐบาลกลาง เอกสารเหล่านี้ชัดเจนว่า พระราชาของอังกฤษใช้อำนาจในทางมิชอบในมุมมองของล็อก บรรพบุรุษผู้ก่อตั้งอเมริกาเชื่อว่า พวกเขามีสิทธิที่ไม่อาจพรากเอาไปได้และมีหน้าที่ล้มล้างอำนาจเผด็จการและเชื่อว่าพวกเขาจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตสิทธิและอำนาจอธิปัตย์ ในเอกสารรัฐบาลกลาง เมดิสัน ร่างเค้าโครงโดยเฉพาะการตรวจสอบการใช้อำนาจ (check and balance) สำหรับอำนาจทั้งสามฝ่ายของรัฐบาลโดยไปสิ้นสุดเฉพาะการจำกัดอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ และจัดตั้งรัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด (จอห์น วินเฟรด โอ ทูเล (John Winfres O'Toole), 2011 : 109 - 110) ซึ่งเมื่อรัฐบาลมีอำนาจจำกัดก็หมายถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งประชาชนย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวเรียกร้องต่อรัฐได้ซึ่งสอดคล้องกับ อมรัน ระเด่นอาหมัด ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้สิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2550 พบว่า ปัญหาที่เป็นประเด็นอันนำไปสู่การเคลื่อนไหวของภาคประชาชน ในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการแสดงออกต่อภาครัฐที่ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายสูงสุดที่เป็นกระแสหลักในการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน คือประเด็นปัญหาด้านความคิดเห็นทางการเมือง ในขณะที่ประเด็นปัญหาด้านค่าแรง ค่าครองชีพเป็นประเด็นรองลงมาอันเป็นการแสดงออกเพื่อสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนของพวกเขา โดยมุ่งให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และรูปแบบพฤติกรรมในการเคลื่อนไหวแสดงออกของภาคประชาชน มีลักษณะที่สอดคล้องกับสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิและเสรีภาพไว้ (อมรัน ระเด่นอาหมัด, 2556)

2. ส่วนการประกันสิทธิและเสรีภาพ ตลอดทั้งความเสมอภาคและทรัพย์สินของเอกชนเป็นประเด็นที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครอง เนื่องจากรัฐธรรมนูญบางส่วนได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติโดยแนวคิดที่ถือว่าสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะละเมิดมิได้นิยมเรียกกันว่า สิทธิมนุษยชน มีรากเง้ามาจากปรัชญาสิทธิธรรมชาติในสมัยกรีกโบราณ แต่มาแบ่งบานสมัยการปฏิวัติในอเมริกาและฝรั่งเศสโดยแนวคิดดังกล่าวเริ่มเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่สมัยเอกสารแมกนา คาร์ตา (Magna Carta) ของอังกฤษในศตวรรษที่ 13 ต่อเนื่องมาถึงเอกสารคุ้มครองสิทธิ Bill of Right ของอังกฤษในศตวรรษที่ 17 แนวความคิดทางปรัชญาของนักปรัชญาในศตวรรษที่ 17-18

ที่อ้างสิทธิธรรมชาติ คือ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ตลอดทั้งสิทธิในทรัพย์สิน เป็นข้อต่อสู้กับอำนาจเด็ดขาดของผู้ปกครองในสมัยนั้น โดยเฉพาะอิทธิพลแนวความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาธิปไตยของนักคิดอย่าง จอห์น ล็อก มองเตสกีเออร์ และ รูสโซ ผู้นำปฏิวัติอเมริกันและฝรั่งเศสที่เป็นปัญญาชนล้วนได้แนวคิดแรงบันดาลใจจากแนวคิดของนักปรัชญาเหล่านี้ โดยที่แนวความคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติของนักปรัชญาดังกล่าวถูกสร้างให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นในการปฏิวัติอเมริกาและฝรั่งเศส มีคำประกาศอิสรภาพ รัฐธรรมนูญของอเมริกาและคำประกาศสิทธิมนุษยย์และพลเมืองของฝรั่งเศสเป็นประจักษ์ โดยมีการอธิบายเชื่อมโยงเกี่ยวกับ โครงสร้างประชาธิปไตยตามแนวคิดของล็อก มองเตสกีเออร์ และ รูสโซ ผสานเข้ากับหลักการปกครองที่เชิดชูยึดถือกฎหมาย (The Rule Of Law) อันมีพื้นฐานจากมรดกของอริสโตเติล ทำให้แนวคิดเรื่องสิทธิของปัจเจกชนมีความหมายกว้างขวางยิ่งขึ้น และคำประกาศสิทธิมนุษยย์และพลเมืองกลายเป็นแม่แบบที่มีอิทธิพลต่อปัญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติที่ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งในเวลาต่อมา องค์การสหประชาชาติได้ออกกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปี ค.ศ.1966

สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมระหว่างประเทศและได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) โดยได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง (International Covenant on Civil and Political Right : ICCPR) ในปีพุทธศักราช 2540 ทำให้ประเทศไทยมีการผูกพันให้ต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันระหว่างประเทศ โดยเฉพาะปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง โดยมีความจำเป็นต้องออกกฎหมายภายในประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายภายในที่ไทยปฏิบัติตามข้อผูกพันดังกล่าวโดยมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน คือ มาตรา 4 มาตรา 25 ถึงมาตรา 49 และบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา 246 ถึงมาตรา 247 ก็เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้รัฐใช้อำนาจก้าวล่วงเข้าไปลุกล้ำหรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับสัญญา บัวเจริญและคณะ, ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง สาเหตุการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า สาเหตุที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ใช้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอประการหนึ่ง มีเจตนาเพราะลู่แก่อำนาจ ใช้อำนาจเกินขอบเขต ฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองและผู้อื่น โดยวิธีการบังคับขู่เข็ญและทำร้ายร่างกาย (สัญญา บัวเจริญและคณะ, 2554) และซึ่งสอดคล้องกับ คนโท ก้วนหิน, ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลในระบบกฎหมายไทย” พบว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ได้มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่การแสดงความคิดเห็นจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี

ของประชาชน หากเป็นการแสดงความคิดเห็นเกินเลยขอบเขตดังกล่าวแล้ว ก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองในฐานะเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอันส่งผลให้จะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย แต่เสรีภาพนี้อาจจะถูกจำกัดได้โดยกฎหมายที่อาศัยเหตุตามรัฐธรรมนูญกำหนด อย่างไรก็ตาม การที่รัฐออกกฎหมายมาจำกัดเสรีภาพนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งได้มีบทบัญญัติไว้ด้วย นอกจากนี้ การใช้อำนาจรัฐต้องมีหลักการตรวจสอบการใช้อำนาจเพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย (คนโท ก้วนหิน, 2554) และ สอดคล้องกับศักดิ์ณรงค์ มงคล, ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “ข้อคิดว่าความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานคิด ด้านสิทธิชุมชน”

ซึ่งผลวิจัยพบว่า ชุมชนในสังคมไทยและสังคมอื่น ๆ ทั่วโลกได้ใช้สิทธิชุมชนเป็นกลไกตามกฎหมายจารีตประเพณีและกฎหมายธรรมชาติในการจัดการแบ่งปันส่วนประโยชน์ที่พึงมีพึงได้จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการแบ่งปันส่วนการรับภาระหรือหน้าที่ต่าง ๆ ระหว่างกันมาแต่โบราณ โดยการใช้แนวคิดหรือหลักการความยุติธรรมที่ชุมชนนั้น ๆ ยอมรับ แต่ภายหลังการเป็นรัฐสมัยใหม่ ซึ่งถือว่ากฎหมายต้องเป็นระบบของเหตุผลที่มีความชัดเจนหรือมีความเป็นภาวะวิสัยในตนเองและนำมาซึ่งการให้คุณค่าและความสำคัญกับกฎหมายลายลักษณ์อักษร สิทธิชุมชนซึ่งมีอยู่บนฐานสิทธิตามกฎหมายจารีตประเพณีและกฎหมายธรรมชาติได้กลายเป็นสิทธิระดับที่ด้อยศักดิ์และคุณค่าในระบบกฎหมายของรัฐและกลายเป็นชุมชนที่ไม่มีตัวตนทางกฎหมายภายใต้รัฐสมัยใหม่และที่สำคัญ ชุมชนถูกกันออกจากโครงสร้างอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบการเมือง การปกครองและระบบกฎหมายสมัยใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมของการแบ่งปันส่วนประโยชน์และภาระในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าว เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เกิดการตรารัฐธรรมนูญกลับไปยืนยันรับรองสิทธิชุมชนในกฎหมายจารีตประเพณีและกฎหมายธรรมชาติที่มีอยู่ในสังคมอีกครั้งหนึ่ง (ศักดิ์ณรงค์ มงคล, 2558)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ เป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานทางกฎหมายแห่งเหตุผลที่มีอยู่ตามธรรมชาติและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับความยุติธรรมซึ่งไม่แยกจากศีลธรรมทำนองเดียวกันกับธรรมะในพระพุทธศาสนา กฎของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์นี้ และเป็นปรัชญาที่ยกย่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเสรี มีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย เสมอภาคกัน ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีหลักการสอดคล้องกับปรัชญากฎหมายธรรมชาติ โดยมีจุดเน้นส่วนหนึ่ง คือ มีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ผู้ที่สนใจใคร่รู้และต้องการเห็นกฎหมายที่เป็นธรรม สมควรพิจารณากฎหมายในแนวทางที่สอดคล้องปรัชญากฎหมายธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในการตรากฎหมาย ใช้กฎหมาย และตีความกฎหมายที่เป็นธรรมตลอดทั้งผู้ต้องถูกบังคับทางกฎหมาย เพื่อตรวจสอบสิทธิของตนที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ว่า ผู้ใช้กฎหมายได้ใช้กฎหมายด้วยความถูกต้องชอบธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพียงใด

2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับหลักการของปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่เห็นว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล เป็นสิทธิตามธรรมชาติและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะละเมิดมิได้ แต่ปัจจุบันนี้ ปรากฏว่า มีประชาชนไทยจำนวนหนึ่ง เรียกร้องต่อรัฐว่าถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐทละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานโดยมีประชาชนถูกจับในบางข้อหาและไม่ได้รับการประกันตัว โดยเอาผู้ต้องหาหรือจำเลยไปคุมขังเช่นเดียวกับการคุมขังนักโทษตามคำพิพากษาของศาล ทั้ง ๆ ผู้ต้องหาหรือจำเลย ยังไม่ถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดซึ่งรัฐธรรมนูญได้คุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในมาตรา 29 ว่าในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ซึ่งการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยรัฐธรรมนูญเป็นการคุ้มครองในระดับสูงสุดซึ่งผูกพันทุกองค์กรของรัฐ การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้รับการประกันตัวและนำตัวไปคุมขังเช่นเดียวกับนักโทษตามคำพิพากษา เป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ได้รับการประกันตัวเสมือนกับเป็นผู้กระทำความผิด นับว่าไม่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองไว้ ซึ่งนี้เป็นปัญหาภาคปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นเพราะหลักการที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญไม่ชัดเจนเพียงที่จะให้เกิดความกระจ่างในภาคปฏิบัติ หรือเป็นเพราะว่าธรรมชาติของผู้คนในสังคมไทยที่ยินดีเพียงการมีหลักการไว้แสดงอ้างเท่านั้น ขอผู้สนใจในรัฐธรรมนูญซึ่งกฎหมายสูงสุดของประเทศได้โปรดช่วยกันพิจารณาและใคร่ครวญหลักการการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่บรรจุในรัฐธรรมนูญเทียบกับภาคปฏิบัติที่ปรากฏเป็นข้อเท็จจริงในสังคมว่าเป็นแนวเดียวกันหรือไม่ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยภาคประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิเคราะห์ปรัชญากฎหมายธรรมชาติในฐานะหลักนิติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

2) ควรศึกษาวิเคราะห์ปรัชญากฎหมายธรรมชาติในฐานะหลักนิติธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย

3) ควรศึกษาปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2562 เปรียบเทียบกับปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ

องค์ความรู้ใหม่

การทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบนฐานข้อมูลปรัชญากฎหมายธรรมชาติ แนวคิด ทฤษฎี รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

1) ปรัชญากฎหมายธรรมชาติเป็นแนวคิดว่าด้วยกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายที่เป็นธรรมซึ่งมีลักษณะ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรมซึ่งดำรงอยู่ตามธรรมชาติและเป็นรากฐานควบคุมความประพฤติของมนุษย์คล้ายกับ ธรรมะในพระพุทธศาสนา ความเป็นมนุษย์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับศักดิ์ความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นรากฐาน ของสิทธิ และเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และความเสมอภาคอันเป็นสิทธิธรรมชาติและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ทรัพย์สินของเอกชนถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ด้วย

2) บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญากฎหมายธรรมชาติ โดยมีเนื้อหาสาระคุ้มครองศักดิ์ความเป็นมนุษย์สิทธิ และเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ความเสมอภาค และทรัพย์สินของเอกชน เป็นบทบัญญัติที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญากฎหมาย ธรรมชาติ

3) กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม ความยุติธรรมตามธรรมชาติ เป็นกฎเกณฑ์แห่งการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันปันส่วนสิ่งที่มีค่าในสังคมในลักษณะพอเหมาะ พอดีในส่วนที่ เขาควรได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น กฎหมายกับความยุติธรรมตามธรรมชาติจึงไม่แยกจากกัน และ แยกจากกันไม่ได้

เอกสารอ้างอิง

- คนไทย ก้วนหัน. (2554). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลในระบบ กฎหมายไทย. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2557). นิติปรัชญา. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- ปรีดี พนมยงค์. (2552). แนวความคิดประชาธิปไตยของปรีดี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนัก พิมพ์สุภาพใจ.
- ศักดิ์ณรงค์ มงคล. (2558). ข้อความคิดว่าด้วยความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานคิดด้านสิทธิมนุษยชน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมยศ เชื้อไทย. (2556). นิติปรัชญาเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก วันที่ 6 เมษายน 2560).

อมรัน ระเด่นอาหมัด. (2556). การใช้สิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2550. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อาร์ม ตั้งนิรันดร. (2557). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายจีน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

John Winfred O'Toole. (2011). The Right of Revolution: An Analysis of Joho Locke and Thomas Hobbes' Social Contract Theories. A senior honors thesis submitted to The college of Art and Sciences Honors Program. The Department of Philosophy: Boston College.